

Avsändare

Biobank Sverige
Sonja Eaker, projektansvarig
E-post: sonja.eaker.falt@rbcmellansverige.se
Mobil: 070-611 19 61

Gunilla Bergström, kunskapsstöd
E-post: Gunilla.Bergstrom@regionostergotland.se
Mobil: 073-092 44 03

Mottagare

Verksamhetschefer i öppen och sluten vård som ordinerar eller tar prov
Regionernas Kommunikationsdirektörer

Utskicket sker via Regionernas kontaktpersoner införandeprojekt ny biobankslag

För kännedom:

Chefer för Regionala biobankscentrum (RBC)

Information om införandet av ny biobankslag och de åtgärder som du som verksamhetschef behöver vidta

Den nya biobankslagen (2023:38) träder i kraft den 1 juli 2023.

Genom ett samverkansavtal mellan samtliga regioner har Biobank Sverige fått uppdraget att leda "Införandeprojekt ny biobankslag (2023:38)". Syftet är att få till stånd en nationell samordning och enhetlig tillämpning av den nya biobankslagen. Varje region har, via nationella nätverket för hälso- och sjukvårdsdirektörer, utsett en regional kontaktperson för införandeprojektet.

I det här brevet får du information om verksamhetschefens ansvar och vilka åtgärder som måste vidtas innan lagen träder i kraft. Åtgärderna är viktiga för att uppfylla informationskravet i lagen.

Åtgärder att vidta

Dokumentet som hänvisas till i den här åtgärdslistan beskrivs på nästa sida. Kontrollera även om det finns krav eller riktlinjer från den egna huvudmannen vad gäller hanteringen av biobankslagen.

- Fastställ i lokal rutin hur information ska ges, samt utse en person som är ansvarig för att anskaffa nytt eller uppdaterat material.
- Se till att information om prov i biobank finns i kallelser som går ut inför besök i vården där prov som omfattas av biobankslagen kan komma att tas (se dokument D2).
- Se till att eventuell lokal/regional webbsida hänvisar till 1177:s webbplats med summerande text om prov i biobank. Den information som finns på 1177.se har tagits fram i samverkan mellan Biobank Sverige och 1177.
- Välj ut informationsmaterial från G-dokumentet och se till att de finns tillgängliga i väntrum på mottagningar och provtagningsenheter.
- Se till att digital affisch finns på skärm i väntrum (dokument G1b).
- Se till att blanketten för begränsning av samtycke (dokument E1) finns tillgänglig.
- Se till att beställande och provtagande personal gått digital utbildning. Utbildningen kommer att finnas på biobanksverige.se/utbildning.
- Se till att informationsblad för personal finns uppsatt i personalrum eller i introduktionspärm (dokument H1).
- Se till att lathund för provtagande personal finns tillgänglig för denna personalgrupp (dokument H3a-b).

Nationellt framtagna dokument och informationsmaterial

Biobank Sverige har regionernas uppdrag att förvalta och vid behov uppdatera de nationellt framtagna dokumenten. Dokumenten finns publicerade på biobanksverige.se/dokument. Dokument som kräver särskild layout publiceras på webben senast 15 juni.

Webbplatser där **Biobank Sverige** och/eller **1177** ansvarar för innehållet.

Kanal	Innehåll
biobanksverige.se	Nationell webbplats för samlad information om biobanker och biobankslagen. Här finns också informationsmaterial och nationellt framtagna blanketter.
1177.se	Summerande text om prov i biobanker med länk till biobanksverige.se för mer information.

Riktat till personal:

C2a:Handledning och checklista för verksamhetschefer (*information och en checklista för de aktiviteter en verksamhetschef vid vårdenhet som beställer eller tar prov är ansvarig för med utgångspunkt i biobankslagens krav*)

D1: Information och samtyckesordning (*fördjupning för de som vill läsa mer*)

H1. Informationsblad för personal om biobankslagens informationskrav samt var mer information kan hittas (*kan sättas upp i personalrum som affisch och/eller i introduktionspärm*)

H2. Handledning och checklista för personal vid vårdenhet (*information till personal i vården som ordinerar eller tar prov. Kan läsas digitalt eller skrivas ut och läggas i lunchrum eller liknande*)

H3a. Lathund för provtagande personal (*för dem som ordinerar och/eller tar prov som omfattas av biobankslagen inom hälso- och sjukvården. Kort om biobankslagen och underlag för att kunna svara på frågor från provgivare*)

H3b. Bilaga till H3a gällande barn (*innehåller ytterligare information om vad som gäller för barn*)

C2c. Vägledning - beslut om att bevara prov mot vårdnadshavares vilja (*avseende rutin för att i särskilda fall bevara vårdprov mot vårdnadshavares vilja, samt en bilaga (C2c1) med exempel på innehåll i beslut*)

Powerpoint om information och samtycke (*kan användas för att informera personal om biobankslagen vid exempelvis arbetsplatsträff*)

Kallelsetexter:

D2: Kallelsetexter (*framtagna förslag på kallelsetexter att lägga in i digitala kallelser eller i kallelsebrev som förmedlas med traditionell post. Om kallelsen sker per telefon finns informationsblad (G1 eller G1a) att dela ut i samband med patientens besök i vården*).

Blankett för ändrat samtycke:

E1: Ändring av samtycke (*blankett där provgivare eller vårdnadshavare kan anmäla att de önskar begränsa vad prov får användas till alternativt att prov ska kastas*). Begäran även möjlig digitalt via 1177s e-tjänst "Samtycke prov i biobank" i många regioner.

Riktat till provgivare, patienter:

Rubrik	Instruktion	Användning
G1. Prov i vården sparas	Trycksak - Rekommenderat utskriftsformat är A4 eller A3.	Informationsblad/affisch med en längre informationstext. Kan sättas upp på anslagstavlor i väntrum, skickas med i kallelser eller delas ut i samband med patientens besök i vården. Det här informationsmaterialet kan även användas om information behöver skickas ut efter patientens besök i vården.
G1a. Prov i vården sparas	Trycksak - Rekommenderat utskriftsformat är A5 eller A4.	Informationsblad/flyer med en kort informationstext. Informationsbladet kan läggas ut i väntrum eller skickas med i kallelser eller delas ut i samband med patientens besök i vården.
G1b. Prov i vården sparas	Digital affisch	Digital affisch för skärm.
G1c. Till dig som lämnar cellprov	Trycksak – Rekommenderat utskriftsformat är A4 eller A3.	Informationsbladet kan sättas upp på anslagstavlor i väntrum, skickas med i kallelser eller delas ut i samband med patientens besök i vården.
G1d. Till dig som lämnar mödravårdsprov	Trycksak – Rekommenderat utskriftsformat är A4 eller A3.	Informationsbladet kan sättas upp på anslagstavlor i väntrum, skickas med i kallelser eller delas ut i samband med patientens besök i vården.

Webbplatser där varje region har ansvar för att publicera information.

Förslag på kanal	Förslag på innehåll
Egenprovtagning via e-tjänster	Kort text om att prov som tas i vården kan komma att sparas i en biobank. Länk till summerande text på 1177.se. Rekommenderar att innehåll och publicering samordnas via 1177.se så långt det är möjligt.
Hälso- och sjukvårdens webbplatser	Kort text om att prov som tas i vården kan komma att sparas i en biobank. Länk till summerande text på 1177.se. För exempel se bilaga 1. Webbtexter
Tandvårdens webbplatser	Kort text om att prov som tas av tandläkare kan komma att sparas i en biobank. Länk till summerande text på 1177.se. För exempel se bilaga 1. Webbtexter
Biobankernas webbplatser	Kort text om Biobank Sverige och om de nationellt framtagna dokumenten. Länk till biobanksverige.se för mer information. För exempel se bilaga 1. Webbtexter

Kontakta oss

Om du har synpunkter eller saknar något kontakta info@biobanksverige.se.

Uppsala 26 maj 2023

Sonja Eaker

Beredningsgruppen Biobank Sverige

Biobank Sverige är en nationell infrastruktur för biobankning som finns regionalt tillgänglig och är inrättad genom samverkan mellan hälso- och sjukvård, akademi, näringsliv och patientorganisationer. Arbetet sker på uppdrag och med stöd av regioner och universitet med medicinska fakulteter. Arbetet stöds också av Sveriges Kommuner och Regioner, Vetenskapsrådet och Vinnova. Läs mer på biobanksverige.se.

Bilaga 1. Korta texter för webben

Nedan följer några exempel på korta texter som kan användas på webbplatser och intranät. Vill ni ha exempel på längre texter kontakta kommunikation@biobanksverige.se.

1. Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens webbplatser

Vad som minst behöver finnas på externa webbplatser.

Vissa prov sparas

När du lämnar prov i vården kan vissa prov komma att sparas i en biobank. Läs mer om biobanker och biobankslagen på 1177.se och biobanksverige.se

Gällande 1177.se. Sidan om [biobanker på 1177.se](http://biobanker.på.1177.se) kommer att uppdateras den 1 juli när nya biobankslagen träder i kraft.

2. Biobankernas webbplatser

Information riktad till forskare och personal.

Prov för forskning

Prov som sparas i biobanker kan användas för etikgodkänd forskning. För mer information om biobanker och tillgång till prov, besök biobanksverige.se.

3. Intranät eller interna nyheter

Ny biobankslag

Den 1 juli 2023 får Sverige en ny biobankslag. Detta påverkar alla huvudmän och verksamheter som använder prov som omfattas av biobankslagen.

För mer information om biobankslagen inklusive dokument och lathundar för dig som ordinerar eller tar prov i vården, besök biobanksverige.se.